

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้วิจัยเรื่องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของประเทศไม่มากนัก โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง ซึ่งนับว่ายังมีผลงานวิจัยเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ค่อนข้างน้อย แต่ที่พอจะรวบรวมนำมากล่าวอ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ปีพุทธศักราช 2510 สุจิต บุญบงการ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติและความสนใจของนิสิต นักศึกษาไทยที่มีต่อการเมือง" ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นิสิต นักศึกษาที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ นิสิตนักศึกษาที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนิสิตนักศึกษาที่เรียนทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นิสิตนักศึกษาทั้งสามกลุ่มนี้เรียนอยู่ในสี่สุดท้ายของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า นิสิตนักศึกษาอีกสองกลุ่ม

ปีพุทธศักราช 2511 หาญ อันวัง² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความเข้าใจเกี่ยว

¹ Suchit Boonbongkarn, "Thai Student Political Attitudes," The Journal of Social Science, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, 6 (October 1969) : 168 - 187 และ วรรณไวทยาการ โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, (พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช) พ.ศ. 2514 หน้า 11.

² หาญ อันวัง, "ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

กับประชาธิปไตยของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4 ในจังหวัดพระนคร" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสำรวจความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยของคนไทยในกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนทราบปัญหาและข้อบกพร่องของการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการสอนสังคมศึกษาให้ได้ดีต่อไป ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองจำนวน 35 ข้อ ประกอบด้วยแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและแบบปลายเปิด แล้วนำไปทดสอบกับประชากรจำนวน 200 คน ในระดับ 4 ของโรงเรียนผู้ใหญ่ 4 โรงเรียนในจังหวัดพระนคร ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยจากการเรียนในห้องเรียนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา แต่มีบางตอนที่ไม่เข้าใจ เช่น ลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ในระบอบประชาธิปไตยและหน้าที่ของยูเทรนราษฎร เป็นต้น ในด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยจากกิจกรรมนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจพอสมควร เรื่องประชาธิปไตยจากประสบการณ์ชีวิตประจำวัน ส่วนมากมีความเข้าใจและส่วนน้อยที่ไม่เข้าใจผิด ส่วนด้านการแสดงความคิดเห็นโดยเสรีนั้นสรุปได้ว่า นักศึกษาจำนวนมาก มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตยทั้งในด้านการปกครองและการดำรงชีวิต

ปีพุทธศักราช 2512 วนิดา ชนสุภานุเวช¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจแนวความคิดและความสนใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2512" ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเองเพื่อรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีแนวความคิดเป็นประชาธิปไตย และมีความเข้าใจในความหมายของประชาธิปไตย ทั้งในการดำรงชีวิตและรูปการปกครองก็พอสมควร เกี่ยวกับการปกครองของรัฐบาลส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการปกครองในปัจจุบัน แต่ก็มีไม่น้อยที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อรัฐบาล โดยผู้วิจัยได้แสดง-

¹วนิดา ชนสุภานุเวช, "การสำรวจแนวความคิดและความสนใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

ความคิดเห็นว่า อาจจะเป็นเนื่องมาจากปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบัน

ในปีเดียวกัน สาย ภาณุรัตน์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติและค่านิยมทางการเมืองของครูในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" ตัวอย่างประชากรสุ่มจากครูในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่สนใจเรื่องการเมืองมากพอสมควร ในด้านการพัฒนาประเทศ ครูที่ได้รับปริญญา มีความคิดเห็นที่แตกต่างและก้าวหน้ามากกว่าคณะครูที่ไม่ได้รับปริญญา ครูที่มีอายุมากจะมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากครูที่มีอายุน้อยในบางเรื่อง ส่วนทางด้านประสบการณ์จากการทำงานของครูไม่มีผลต่อการที่จะทำให้ทัศนคติของครูแตกต่างกัน

นอกจากนั้น อุเทน บุญโญ² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง" โดยใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 720 คน ซึ่งสุ่มมาจากนิสิต 3 กลุ่มคือ นิสิตคณะรัฐศาสตร์ นิสิตคณะอื่นที่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาบ้าง และนิสิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาเลย ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อการเมืองขึ้นเอง ผลของการวิจัยพบว่า นิสิตคณะรัฐศาสตร์กับนิสิตที่เรียนรัฐศาสตร์มาบ้างมีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนรัฐศาสตร์มาเลย มีทัศนคติต่อการเมืองต่ำกว่านิสิตทั้งสองกลุ่มแรก นิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกัน และนิสิตชายมีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตหญิง

¹สาย ภาณุรัตน์, "ทัศนคติของครูไทยต่อกิจกรรมการเมือง : การศึกษาเฉพาะครูในเขตพระนคร-ธนบุรี" (วิทยานิพนธ์วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรแห่งประเทศไทย, 2512).

²อุเทน บุญโญ, "การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512).

ปีพุทธศักราช 2514 สำเนา ขจรศิลป์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของนิสิตชั้นปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คอกการ เมือง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทัศนคติคอกการ เมืองระหว่างนิสิตที่เรียนวิชาทางศิลปศาสตร์ กับนิสิตที่เรียนวิชาทางวิทยาศาสตร์ 2) เปรียบเทียบทัศนคติคอกการ เมืองระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 3) เปรียบเทียบทัศนคติคอกการ เมืองระหว่างนิสิตชายกับนิสิตหญิง 4) เปรียบเทียบความเข้าใจในการปกครองในระบบประชาธิปไตยของนิสิตชั้นปีที่ 1 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 ตัวอย่างประชากรคือ นิสิตชั้นปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2513 - 2514 จำนวน 341 คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย จำนวน 20 ข้อ ตอนที่สองเป็นคำถามเพื่อวัดทัศนคติคอกการ เมือง ซึ่งสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 48 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยทดสอบค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นิสิตที่เรียนทางศิลปศาสตร์โดยเฉลี่ยมีทัศนคติคอกการ เมืองดีกว่านิสิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์
- 2) นิสิตชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยเฉลี่ยแล้วมีทัศนคติคอกการ เมืองไม่แตกต่างกัน

¹สำเนา ขจรศิลป์, "ทัศนคติของนิสิตชั้นปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คอกการ เมือง" (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2514).

- 3) นิสิตชายโดยเฉลี่ยแล้ว มีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตหญิง
- 4) นิสิตชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยเฉลี่ยแล้วมีความเข้าใจต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน
- 5) นิสิตที่มีความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยควรมีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่า

ปีพุทธศักราช 2515 ทินพันธ์ นาคะตะ¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไขนโนทัศน์ (Concept) เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองมาศึกษาปัญหาที่สำคัญในการพัฒนาทางการเมืองของไทย และเพื่อจะค้นหาคำตอบต่อปัญหาที่ว่าเหตุใดคุณธรรมแห่งประชาธิปไตยจึงไม่พัฒนาอย่างเป็นผลในระบบการเมืองของไทย โดยมุ่งพิจารณาในด้านเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ขอบข่ายของการศึกษาจำกัดอยู่ในกลุ่มนักศึกษา 3 กลุ่มที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ได้แก่ นักศึกษาที่ศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์ นักศึกษาที่ศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) และนักศึกษาทางการทหาร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ตัวอย่างประชากรได้แก่นิสิตนักศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และวิทยาลัยทางการทหาร 3 เหล่าทัพ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีทัศนคติแบบอัคราธิปไตยอยู่ในระดับสูง ไม่เลื่อมใสต่อมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อมทางการเมือง และไม่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์ แต่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับทัศนคติแบบประชาธิปไตย และตื่นตัวต่อการเมืองมาก และมีความสามารถในหน้าที่

---

¹Thinnapan Nakata, "The Problems of Democracy in Thailand : A Study of Political Culture and Socialization of College Students," (Bangkok : Prae Pittaya International, 1975).

นักศึกษามีความขัดแย้งกันในวัฒนธรรมทางการเมืองใน 2 รูปแบบ คือ แบบดั้งเดิม (อัคราชิปไตย) และแบบใหม่ (ประชาธิปไตย)

2. นักศึกษาทางการเมืองส่วนใหญ่มีลักษณะทางอัคราชิปไตย ซึ่งตรงข้ามกับนักศึกษาทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ส่วนนักศึกษาทางสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มีความตื่นตัวในความเป็นพลเมืองดีและมีความสามารถในหน้าที่สูง แต่ยังมีความเชื่อในมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมทางการเมืองน้อย และขาดการวิพากษ์วิจารณ์

3. นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองน้อยลง ยิ่งเรียนในระดับสูงขึ้น ทัศนคติทางประชาธิปไตยและความสามารถในหน้าที่มีแนวโน้มลดลง แต่มีทัศนคติทางอัคราชิปไตยเพิ่มขึ้น ไม่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์ และไม่คอยแสดงความตื่นตัวเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

4. แม้วาระดับของการมีประสบการณ์และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาไทยต่อการเมืองจะต่ำ แต่ลักษณะขบวนการอบรมสั่งสอนทางการเมือง ยังคงได้รับการสนับสนุน อันจะมีผลต่อการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและอาจจะช่วยลบล้างวัฒนธรรมทางการเมืองในรูปอัคราชิปไตยลงได้บ้าง

ในปีเดียวกันนั้นเอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย" วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบว่า บุคคลที่ผ่านการศึกษาอบรมและมีประสบการณ์ของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อทดสอบประชากรในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเลือกจากภาคต่าง ๆ ภาคละ 2 จังหวัด ๆ ละ 2 อำเภอ ทั้งนี้โดยถือ

¹ คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "ลักษณะบางประการของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย," รายงานการวิจัย (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2515).

เอาจังหวัดที่ราษฎรไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุดและน้อยที่สุด เมื่อคราวออกเสียงเลือกตั้ง วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512 เป็นเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่าในสถาบันครอบครัว ปิตาซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว ยังมีอิทธิพลอยู่มากในเรื่องการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจขาดปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว สถาบันการศึกษานั้นมีบทบาทต่อการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยแก่ประชาชน รองลงมาจากสื่อมวลชน ประชาชนทราบความหมายของประชาธิปไตยเพียงร้อยละ 27.08 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชาชนที่ไม่ทราบความหมายของประชาธิปไตยร้อยละ 74.98 ทางด้านสถาบันศาสนานั้น ประชาชนนับถือพุทธศาสนาถึงร้อยละ 93.60 และผู้วิจัยได้สรุปว่า สถาบันทางศาสนาไม่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใด

ปีพุทธศักราช 2516 ดวงกลม วาณิช¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในด้านเนื้อหาวิชา วิธีการสอนของครู อุปกรณ์และกิจกรรมที่ครูใช้ประกอบการสอน การนำความรู้ที่ได้รับจากวิชาหน้าที่พลเมืองไปใช้ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 3 แบบ คือ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice) และแบบปลายเปิด (Open - end) ตัวอย่างประชากรได้จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน แยกเป็นชาย 150 คน หญิง 150 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

¹ ดวงกลม วาณิช, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตต่อการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

1. เนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจทุกเรื่อง แต่อยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ การครองตนในวัยรุ่น และการปกครองระบอบประชาธิปไตย นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะให้มีการสอนเรื่องการเปรียบเทียบการปกครองระบอบประชาธิปไตยกับสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์

2. วิธีการสอนหน้าที่พลเมืองที่นักเรียนชอบมากที่สุด คือ การที่ครูนำเหตุการณ์ปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวข้องกับบทเรียน การสอนที่ครูใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบให้ครูอ่านข้อความในหนังสือแบบเรียน และให้นักเรียนดูตาม หรือครูบรรยาย และแสดงความคิดเห็นแต่เพียงผู้เดียว

3. นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิชาหน้าที่พลเมืองเป็นวิชาที่ช่วยให้เข้าใจสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตน นักเรียนร้อยละ 61.33 ชอบวิชาหน้าที่พลเมือง เพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่ให้ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน นักเรียนร้อยละ 38.67 ไม่ชอบวิชาหน้าที่พลเมือง เพราะเห็นว่าวิชานี้ไม่มีเนื้อหาไม่ทันสมัยและวิธีการสอนของครูน่าเบื่อ

ในปีเดียวกันนั่นเอง ลิขิต ชีรเวคิน¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Political Attitudes of the Bureaucratic Elites and Modernization in Thailand" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติทางการเมืองของชนชั้นผู้นำที่เป็นข้าราชการกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ตัวอย่างประชากรจำนวน 48 คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติทางการเมือง แบบมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคิร์ท จำนวน 24 ข้อ จากการทดสอบ คะแนนทัศนคติทางการเมืองสูงสุดเท่ากับ 4.7 ทำสูดเท่ากับ 2.1 ดังนั้นผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรโดยถือคะแนนทัศนคติทางการเมืองเป็นเกณฑ์ตัดสินคือ คะแนนระหว่าง

¹ Likhit Dhiravegin, Political Attitudes of the Bureaucratic Elites and Modernization in Thailand (Bangkok : Thai Watana Panich Co., Ltd, 2516).

2.1 - 2.9 จัดเป็นกลุ่มอนุรักษนิยม และคะแนนระหว่าง 3.0 - 3.8 จัดเป็นกลุ่มเป็นกลาง และคะแนน 3.9 - 4.7 ถือเป็นกลุ่มก้าวหน้า ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติทางการเมืองของชนชั้นผู้นำที่เป็นข้าราชการ ประกอบด้วย กลุ่มก้าวหน้า (Liberal) ร้อยละ 40.4 กลุ่มเป็นกลาง (Intermediate) ร้อยละ 38.4 และกลุ่มอนุรักษนิยม (Conservative) ร้อยละ 21.2 จากการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi - square) ปรากฏว่า อายุและระดับการศึกษาของชนชั้นผู้นำที่เป็นข้าราชการ มีผลทำให้ทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ได้รับการศึกษาจากภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนอาชีพของบิดาของชนชั้นผู้นำที่เป็นข้าราชการ ไม่ได้มีผลทำให้ทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คนหนุ่มสาวที่ได้รับการศึกษาสูง ย่อมมีแนวทัศนคติทางก้าวหน้า (Liberal) มากกว่าจะเป็นพวกอนุรักษนิยม (Conservative) ผู้วิจัยสรุปว่า ความเจริญก้าวหน้าของประเทศในปัจจุบัน เน้นทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมากกว่าการพัฒนาเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งที่ถูกต้องควรกระทำพร้อม ๆ กันทั้ง 2 ด้าน นอกจากนั้นความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มข้าราชการยังไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประเทศมากนัก

นอกจากนั้น วงศ์ เลิศไพศาล¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่สุกท้ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน" ตัวอย่างประชากรสุ่มจากนิสิตที่สุกท้ายจำนวน 2,030 คน โดยสุ่มเพียงร้อยละ 20 หรือ 407 คน แยกเป็นชาย 186 คน และหญิง 221 คน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยไชร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

¹วงศ์ เลิศไพศาล, "วัฒนธรรมการเมือง : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนิสิตที่สุกท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีต่อฐานะและบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516)...

1. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรพอสมควรไม่สูงนัก
2. นิสิตขาดความเชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ มักปฏิบัติงานเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของตน
3. นิสิตมีความต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอุดมคติของตนเป็น
คนซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ โดยไม่คำนึงถึงว่าจะต้องมีความรู้ความสามารถเพียงไร.

นอกจากนี้ยังพบว่า ภูมิหลังต่าง ๆ ของนิสิต เช่น เพศ เชื้อชาติ ภูมิลำเนา
และอาชีพของบิดา ตลอดจนสาขาวิชาที่เรียน ไม่ช่วยให้การตัดสินใจของนิสิตแตกต่างกัน
มากนัก ที่เห็นได้ชัดเจนสามารถตั้งเป็นข้อสังเกตได้ มีเฉพาะ เพศ และสาขาวิชาที่เรียน
เท่านั้น กล่าวคือ ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้และความรู้สึก เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะ
พบว่า นิสิตชายและนิสิตรัฐศาสตร์ มีความรู้ในระดับที่สูง และมีความรู้สึกเชื่อมั่น ศรัทธา
ต่อการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระดับที่ต่ำกว่านิสิตหญิง และนิสิตที่เรียนทาง
วิทยาศาสตร์หรือนิสิตที่เรียนทางสังคมศาสตร์

ปีพุทธศักราช 2517 วรรณวิมล หนิมพานิช¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์
การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น กับสภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ดังกล่าวกับการ
แสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน ตลอดจนวิธีสอนที่ครูสังคมศึกษา
ใช้เพื่อพัฒนามโนทัศน์ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียน

¹วรรณวิมล หนิมพานิช, "มโนทัศน์การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 225 คน และครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การศึกษารายได้และอาชีพของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับความรูู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียน ความรูู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง ในเรื่องการตั้งการอภิปรายการร่วมเดินขบวน การรวมกิจกรรมในโรงเรียน การเดินขบวนเรียกร้อง ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมในโรงเรียน และความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน สถานักเรียน ส่วนวิธีสอนที่ครูใช้ในการพัฒนาการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ การบรรยาย ให้นักเรียนอภิปรายกันแล้ว สร้างสถานการณ์จำลองและการแสดงบทบาทสมมุติ (Role play)

ในปีเดียวกัน สถิต จิตตะนาสี¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุบลราชธานี" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ทั้งโดยส่วนรวมทุกหัวข้อและจำแนกเป็นรายหัวข้อ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยขึ้นเอง ซึ่งมีจำนวน 60 ข้อ และมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.71 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สายสามัญ ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน แยกเป็นชาย 200 คน และหญิง 200 คน โดยสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าซี (z - test) และหาค่าไคสแควร์ (Chi-square) เป็นรายหัวข้อ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจ

¹สถิต จิตตะนาสี, "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุบลราชธานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒราชบุรี, 2517).

เกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) เป็นรายหัวข้อ พบว่ามีเพียง 17 หัวข้อเท่านั้นที่การตอบถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับเพศของผู้ตอบ ส่วนอีก 43 หัวข้อ การตอบถูกหรือผิดไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศของผู้ตอบ ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายร้อยละ 85 ขึ้นไปมีความเข้าใจดีมากในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การใช้สิทธิเสรีภาพของพลเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการเสียภาษีอากร

ปีพุทธศักราช 2518 จำเนียร แสงสว่าง¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติต่อการเมืองและปัญหาสังคมเศรษฐกิจ : ศึกษาเปรียบเทียบนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่า ทัศนคติต่อการเมือง ปัญหาสังคมเศรษฐกิจ จะมีความแตกต่างกัน นิสิตรัฐศาสตร์จะมีทัศนคติแบบก้าวหน้ารุนแรงต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ยกขึ้นมาถามมากกว่า นิสิตวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งจะมีทัศนคติไปในแบบอนุรักษนิยม กัดค้านต่อต้านเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างประชากรจำนวน 198 คน แยกเป็นนิสิตคณะรัฐศาสตร์ 93 คน (ชาย 52 คน หญิง 41 คน) คณะวิศวกรรมศาสตร์เฉพาะนิสิตชายจำนวน 105 คน การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติจำนวน 46 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้อัตราส่วนร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกัน โดยที่ความเห็นของนิสิตคณะรัฐศาสตร์มีแนวโน้มไปในแบบของพวกหัวเก่ามากกว่านิสิต-

¹จำเนียร แสงสว่าง, "ทัศนคติต่อการเมืองและปัญหาสังคมเศรษฐกิจ : ศึกษาเปรียบเทียบนิสิตชั้นปีที่ 4 คณะรัฐศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

วิศวกรรมศาสตร์

2. เพศเป็นปัจจัยให้เกิดความแตกต่าง โดยที่นิสิตชายส่วนใหญ่มีทัศนคติในแบบหัวก้าวหน้ารุนแรงมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งมีทัศนคติแบบหัวเก่า
3. ภูมิหลังชาติพันธุ์ของครอบครัว มีอิทธิพลต่อทัศนคติของนิสิต กล่าวคือนิสิตที่รัฐศาสตร์มาจากครอบครัวไทยมากกว่าจีน ส่วนนิสิตวิศวกรรมศาสตร์มาจากครอบครัวจีนและมีความคิดเห็นแบบหัวก้าวหน้ารุนแรง
- 4.ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยทำให้เกิดความแตกต่าง พบว่านิสิตที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยจะเป็นพวกที่มีหัวก้าวหน้ารุนแรงกว่านิสิตที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง

ในปีเดียวกัน สมเจต อารอด¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ 1) ศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาระหว่างชายกับหญิง นักศึกษาระดับ ป.กศ. กับ ป.กศ.สูง นักศึกษาที่อยู่ในตัวเมืองกับนอกตัวเมือง 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองกับระดับการศึกษา อาชีพ และการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองกับความรู้ลึกตอมมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในเรื่องความคิดเห็นทั่วไป สิทธิ สถาบัน การตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และบทบาททางการเมือง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

¹สมเจต อารอด, "ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2518).

ของลิเคิร์ท จำนวน 28 ข้อ แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (validity) โดยการตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิและมีความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.82 ตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับป.ก(อ)ศ. และ ป.ก ศ. สูง ในปีการศึกษา 2518 จากวิทยาลัยครู 7 แห่ง จำนวน 608 คน แยกเป็นชาย 304 คน และหญิง 304 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้โดยหาอัตราส่วนร้อยละและทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักศึกษาคณะครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทางการเมือง ในกลุ่มเป็นกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.11 ของตัวอย่างประชากร กลุ่มอนุรักษนิยมมีเพียงร้อยละ 27.47 และกลุ่มก้าวหน้ามีร้อยละ 5.42 ของกลุ่มตัวอย่างประชากร
2. นักศึกษาหญิงกับชาย นักศึกษาที่อยู่ในเมืองกับอยู่นอกเมืองมีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ แต่ นักศึกษาระดับป.ก(อ)ศ. กับ ป.ก ศ. สูงมีความคิดเห็นทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05.
3. ระดับการศึกษา อาชีพ การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดามีผลให้ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักศึกษาคณะครูส่วนใหญ่เป็นผูมองโลกในแง่ดี และมีความรู้สึกต่อมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อม มีผลให้ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. นักศึกษามีความเห็นว่า การอบรมสั่งสอนทางการเมืองการปกครอง ควรจะเริ่มตั้งแต่เด็กเล็กระดับอนุบาล ไปจนถึงนักศึกษาระดับสูง นักศึกษาคณะครูส่วนใหญ่ยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไม่ดีเท่าที่ควร คือ มีความเห็นว่า ควรเปิดสอนวิชาการเมือง การปกครอง และลัทธิการเมืองต่าง ๆ ให้กว้างขวาง แต่ไม่ควรเปิดสอนอบรมลัทธิคอมมิวนิสต์โดยเฉพาะเพียงลัทธิเดียว
6. นักศึกษามีความเห็นว่า แหล่งที่ให้ความรู้ทางการเมืองการปกครอง แก่ นักศึกษามากคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หอสมุด ตามลำดับ ครูจัดอยู่ในอันดับที่ 8 แหล่งที่ให้

ความรู้ทางการเมือง การปกครองน้อยได้แก่ ภาพยนตร์ นักการเมือง และพรรคการเมือง

นอกจากนั้น วิจิต ประสมปลื้ม¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสำนึกทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความสำนึกทางการเมืองโดยการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม 8 แห่งในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งมีพื้นฐานต่างกัน ตัวอย่างประชากรจำนวน 195 คน แยกเป็นชาย 117 คน หญิง 78 คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองและแบบวัดทัศนคติทางการเมือง ซึ่งมีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.59 และ 0.77 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าซี (z - test) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจโดยทั่วไปทางการเมืองระดับกลาง นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.64 มีทัศนคติทางการเมืองในระดับกลาง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีพื้นฐานทางครอบครัวระดับกลางและระดับต่ำมีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสูง และนักเรียนที่ครอบครัวมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยต่ำมีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปีพุทธศักราช 2519 สมชาย สิทธิพงศ์² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบ

¹วิจิต ประสมปลื้ม, "ความสำนึกทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

²สมชาย สิทธิพงศ์, "การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองของอาจารย์วิทยาลัยครู" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519).

เที่ยบทัศนคติต่อการเมืองของอาจารย์วิทยาลัยครู" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ 1) เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองระหว่างอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาสังคมศึกษากับอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาอื่น 2) เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองระหว่างอาจารย์ชายและหญิง 3) เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองระหว่างอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูส่วนกลางกับอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยภาคเหนือ 4) เปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองระหว่างอาจารย์ที่มีวัยสูงอายุ วัยกลางคน และอ่อนวัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติต่อการเมืองแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของดีเคิร์ท ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของคูเคอร์ - ริชาร์ดสัน เท่ากับ 0.80 ตัวอย่างประชากรเป็นอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูส่วนกลางและภาคเหนือ ทั้งชายและหญิงจำนวน 402 คน ซึ่งเลือกสรรโดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาสังคมศึกษากับอาจารย์ที่สอนในหมวดวิชาอื่น อาจารย์กับอาจารย์หญิง และอาจารย์ที่มีวัยแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติต่อการเมืองของอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยครูส่วนกลางกับอาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยครูภาคเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาจารย์วิทยาลัยครูทุกกลุ่มมีทัศนคติที่ต่อการเมือง

ในปีเดียวกัน สุภาพร วิไลพันธ์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" โดยมี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สุภาพร วิไลพันธ์, "ความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" (วิทยานิพนธ์ปริญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

วัตถุประสงค์ที่จะ 1) ศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองกับระดับการศึกษา สภาพอาชีพ และการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง และนักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่เคยเรียนภาษาจีนและไม่เคยเรียนภาษาจีน

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต จำนวน 36 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.71 ตัวอย่างประชากรจำนวน 864 คน ซึ่งเป็นนักเรียนไทยเชื้อสายจีนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2519 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาอัตราส่วนร้อยละ ทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) และทดสอบค่าซี (Z - test) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1) นักเรียนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในกลุ่มอนุรักษ์นิยมคิดเป็นร้อยละ 48.27 ของตัวอย่างประชากร กลุ่มก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 40.39 ของตัวอย่างประชากร และกลุ่มเป็นกลางมีเพียงร้อยละ 11.34 ของตัวอย่างประชากร

2) ความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนในระหว่างเพศชายและเพศหญิง นักเรียนที่เคยเรียนภาษาจีนและไม่เคยเรียนภาษาจีน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) อาชีพของมารดา และระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) อาชีพของบิดา และการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนของบิดามารดาของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระค้น ๐5

ในปีเดียวกัน สุรพาสัน ทัพนมาน¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพอากาศและกองทัพอากาศ" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมกับอนุรักษนิยมของนายทหารชั้นยศตั้งแต่พันตรีขึ้นไปถึงพันเอกพิเศษที่สังกัด 3 เหล่าทัพดังกล่าว ตัวอย่างประชากร จำนวน 1062 นาย ซึ่งสุ่มจากนายพันทั้งหมดเพียง 10 % ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติทางการเมืองแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ การเมือง เศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นายทหารชั้นนายพันของกองทัพไทย มีทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อแยกเป็นกองทัพแล้ว นายนาวาของกองทัพเรือ มีทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยม สูงกว่านายพันของกองทัพบก และนายนาวาอากาศของกองทัพอากาศ
2. ทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมและอนุรักษนิยม มีความสัมพันธ์กับอายุ นายพันที่มีอายุน้อยมีทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมมากกว่าอนุรักษนิยม
3. ทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมและอนุรักษนิยม มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา นายพันที่ได้รับการศึกษาสูง มีทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมมากกว่าอนุรักษนิยม และจะมีทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมสูงขึ้น เมื่อได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ
4. ทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมและอนุรักษนิยม มีความสัมพันธ์กับอาชีพของบิดา นายพันที่มีบิดาเป็นข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือน มีทัศนคติทางการเมือง เสรียนิยมน้อยกว่านายพันที่มีบิดามีอาชีพเป็นอย่างอื่น เช่น เกษตรกร พ่อค้า และรับจ้าง

¹สุรพาสัน ทัพนมาน, "ทัศนคติทางการเมืองของนายทหารชั้นนายพันของกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

5. ทัศนคติทางการเมืองเสรีนิยมและอนุรักษนิยม มีความสัมพันธ์กับภูมิสำเนาเดิม นายพื้นที่มีภูมิสำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครมีทัศนคติเสรีนิยมมากกว่านายพื้นที่อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครออกไปตามลำดับ

ผู้วิจัยได้สรุปว่า นายพื้นที่ของกองทัพไทยโดยส่วนรวมแล้ว ซึ่งมีทัศนคติทางการเมืองเสรีนิยมกับอนุรักษนิยมไม่แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่การศึกษาของกองทัพได้ก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่ทัศนคติทางการเมืองยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร โดยเฉพาะกลุ่มนายพื้นที่เคยมีบทบาททางการเมืองมาในอดีต คือ นายพื้นที่ทหารบก ซึ่งยังคงมีทัศนคติทางการเมืองอนุรักษนิยมอยู่

นอกจากนั้น พันตำรวจตรี สุวรรณ สุวรรณเวช¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของนายตำรวจที่มีต่อการเมืองและการบริหารราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีนายตำรวจนักเรียนสารวัตร และผู้บังคับกอง รุ่นที่ 10" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจทัศนคติของข้าราชการตำรวจที่มีต่อการเมือง การบริหารและการรวมกลุ่มของประชาชน และเพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของข้าราชการตำรวจ ทั้งนี้มีสมมุติฐานว่า "ทัศนคติของข้าราชการตำรวจในเรื่องการเมืองและการบริหารงาน มีลักษณะเป็นแบบชาตินิยมและอนุรักษนิยม" ตัวอย่างประชากร ได้แก่ นายตำรวจ นักเรียนสารวัตร และผู้บังคับกองรุ่นที่ 10 จำนวน 58 คน ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม อาศัยการสังเกตและสัมภาษณ์ ตลอดจนตรวจสอบทางเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เปรียบเทียบอัตราส่วนร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่านายตำรวจ นักเรียนสารวัตรและผู้บังคับกองส่วนมากมีความเห็นว่า การปกครองประเทศควรใช้ระบบประชาธิปไตยสังคมนิยม และมีความประสงค์ให้มีการผสมผสานกันระหว่างระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและสังคมนิยม โดยเพิ่มกิจกรรมทางด้านสังคมนิยมให้มากขึ้นกว่าปัจจุบัน และยอมรับว่าประเทศไทยมีความแตกต่างกันในเรื่อง

¹ สุวรรณ สุวรรณเวช, "ทัศนคติของนายตำรวจที่มีต่อการเมืองและการบริหารราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีนายตำรวจ นักเรียนสารวัตร และผู้บังคับกองรุ่นที่ 10" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

ชนชั้นอยู่บ้าง แต่ก็เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐที่ให้ทุกคนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สิน นอก
จากนี้ยังเห็นด้วยกับการมีสมาคมหรือกลุ่มผลประโยชน์โดยมีความเห็นว่า การปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีพรรคการเมือง แต่บัณฑิตศึกษาไม่ควรนับบทบาททางการเมือง

ปีพุทธศักราช 2520 เสาวนีย์ ทองรวาย¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางต่อการเมืองไทย" โดยมี
วัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล
ส่วนกลางที่มีต่อการเมืองไทยและเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองไทยของนักเรียนตาม
ตัวแปรอิสระต่อไปนี้ คือ เพศ ประเภทของโรงเรียน ตลอดจนความรู้พื้นฐานทางการเมือง
ของนักเรียน โดยมีสมมุติฐานคือ 1) นักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะมีทัศนคติต่อการเมือง
ไทยแตกต่างกัน 2) นักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา
จะมีทัศนคติต่อการเมืองไทยแตกต่างกัน 3) นักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมือง
ต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการเมืองไทยแตกต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2519 ของโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง จำนวน
460 คน แยกเป็นชาย 218 คน และหญิง 242 คน ซึ่งสุ่มโดยวิธี Unproportional
Stratified Random Sampling เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจและความสนใจเกี่ยวกับการเมือง

¹ เสาวนีย์ ทองรวาย, "ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน
รัฐบาลส่วนกลางต่อการเมืองไทย" (ปริชญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520).

ปัจจุบันของไทยและแบบสอบถามทัศนคติซึ่งสร้างแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี Alpha - Coefficient เท่ากับ 0.76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test และ F - test และการหาอัตราส่วนร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการเมืองไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนหญิงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองของไทยมากกว่านักเรียนชาย

2. นักเรียนในโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา มีทัศนคติต่อการเมืองไทยไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการเมืองไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองสูงจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองไทยมากกว่านักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานทางการเมืองต่ำ นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 87.17 มีความเห็นว่าโรงเรียนควรจัดให้มีการสอนวิชาเกี่ยวกับการเมือง ในค่าน้ำหนักการเมือง นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.09 ติดตามข่าวสารการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

ในปีเดียวกัน มนุส ใหญ่ชัย¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวงมหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง และกรมพัฒนาชุมชน" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นทางการเมืองของข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้าราชการระดับกลาง (อยู่ในระดับ 4, 5, 6)

¹มนุส ใหญ่ชัย, "ทัศนคติทางการเมืองของข้าราชการส่วนกลางกระทรวง-มหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครองและกรมพัฒนาชุมชน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520).

ของสำนักดังกล่าว และเป็นผู้ที่มีส่วนในการวางแผนงานเบื้องต้นตลอดจนมีความใกล้ชิดกับประชาชนว่าจะใช้อำนาจต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือมีลักษณะต่อต้านประชาธิปไตย และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพศ การศึกษา สถานภาพครอบครัว กับความสนใจ และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา อายุ อายุราชการ และความถี่ในการออกไปปฏิบัติงานในท้องที่เปรียบเทียบกับทัศนคติทางการเมือง ตัวอย่างประชากรได้แก่ หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของสำนักงานปลัดกระทรวง กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน 175 คน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจำนวน 65 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นลักษณะของข้อมูลส่วนตัว ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองกับความคิดเห็นต่อระบบการเมือง ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อำนาจนิยม อนุรักษนิยม และเกี่ยวกับแนวความคิดทางการเมืองปกครองท้องถิ่น โดยสร้างเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาอัตราส่วนร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของหน่วยงาน ที่ทำการวิจัยนี้มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีทัศนคติที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่า แต่อายุไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตย

2. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกยังมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม และอนุรักษนิยมอยู่ด้วยในระดับค่อนข้างต่ำ อายุราชการไม่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

3. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนก มีทัศนคติต่อการปกครองท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง ๆ การออกไปปฏิบัติราชการในท้องที่มีผลทำให้มีทัศนคติสนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่ต้องออกไปปฏิบัติราชการในท้องที่

4. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกของทั้ง 3 หน่วยงานมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับใกล้เคียงกัน และมีทัศนคติทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

และอนุรักษนิยมค่อนข้างต่ำใกล้เคียงกันอีกด้วย แต่หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกของกรมการ
พัฒนาชุมชน มีทัศนคติที่สนับสนุนการปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าแผนกของ
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครอง

5. ความดีในการออกไปปฏิบัติราชการส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีผลทำให้มีทัศนคติ
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกัน

6. หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกที่ทำการศึกษาวิจัยมีความสนใจทางการเมือง
มากและต้องการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วย

7. ความสัมพันธ์ของเพศกับความสนใจทางการเมือง พบว่าเพศชายจะมี
ความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง คือ ชายร้อยละ 59.64 สนใจติดตามข่าวและบท
วิจารณ์ทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่มีหญิงเพียงร้อยละ 36.36 ที่ให้ความสนใจ
ทางการเมือง

8. ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมือง ผู้ที่มีการศึกษา
สูงกว่าปริญญาตรีจากต่างประเศร้อยละ 75 สนใจติดตามข่าวทางการเมืองตลอดเวลา
ส่วนผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีภายในประเศร้อยละ 63.64 ให้ความสนใจทางการเมือง
ตลอดเวลาเช่นกัน

ปีพุทธศักราช 2521 สุชาติ ราชบุรีคุชดี¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ภาพพจน์เกี่ยว
กับอำนาจทางการเมืองของนักเรียนไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับประถมและ
มัธยมในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาภาพพจน์ของเด็กนักเรียนไทยที่มี
ต่อรัฐบาลและบทบาทต่าง ๆ อันเกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองซึ่งได้แก่ พ่อ ครู ตำรวจ
ทหาร นายอำเภอ คณะปฏิวัติ รัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี ผู้แทนราษฎร และผู้พิพากษา

¹สุชาติ ราชบุรีคุชดี, "ภาพพจน์เกี่ยวกับอำนาจทางการเมืองของนักเรียนไทย :
ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับประถมและมัธยมในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521).

ตัวอย่างประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2521 จำนวน 878 คน แยกเป็นชาย 425 คน และหญิง 453 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ตัวแปรที่นำมาพิจารณาในการศึกษาคืออายุหรือระดับชั้นเรียน เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามจากงานวิจัยเด็กนักเรียนในต่างประเทศของเดวิด อีสตัน (David Easton) และแจ๊ค เดนนิส (Jack Dennis) โดยนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต ซึ่งประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับภาพพจน์ที่มีต่อรัฐบาลไทยโดยทั่วไป และภาพพจน์ที่มีต่อบทบาทที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ทางการเมืองในระบบการเมืองไทย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ทาค่าเฉลี่ยร้อยละและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาพพจน์ที่เด็กมีต่อรัฐบาล โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง
2. ระดับชั้นเรียนหรืออายุ มีอิทธิพลต่อภาพพจน์ที่เด็กมีต่อรัฐบาลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 พบว่ายิ่งเด็กมีระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ยิ่งมีภาพพจน์ในทางที่สนับสนุนต่อรัฐบาลลดลง จนกระทั่งมีค่าเป็นลบหรือคั่นค้านในที่สุด
3. เพศ มีอิทธิพลต่อภาพพจน์ของเด็กที่มีต่อรัฐบาล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยพบว่า เพศชายมีภาพพจน์ต่อรัฐบาลในเชิงสนับสนุนมากกว่าเพศหญิง
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีอิทธิพลต่อภาพพจน์ของเด็กที่มีต่อรัฐบาลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีภาพพจน์ในเชิงสนับสนุนต่อรัฐบาลมากกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีภาพพจน์ในเชิงสนับสนุนต่อรัฐบาลมากกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
5. ฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อภาพพจน์ของเด็กที่มีต่อรัฐบาลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีภาพ-

ทจนโนเชิงสนับสนุนต่อรัฐบาลมากกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมีภาพทจนโนเชิงสนับสนุนต่อรัฐบาลมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

ในการศึกษาภาพทจนโนที่เด็กมีต่อบทบาทต่าง ๆ นั้น พบว่า บทบาทที่สำคัญและมีลักษณะเด่นในการเรียนรูของเด็ก คือ พ่อ ครู ทหาร ตำรวจ และนายกรัฐมนตรี เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ภาพทจนโนที่ดีต่อพ่อและครูมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ภาพทจนโนที่ดีต่อทหารและตำรวจมีแนวโน้มต่ำลง และยังพบว่า ภาพทจนโนของเด็กที่มีต่อบทบาทของยูเอ็นแชนนารัฐกรส่วนใหญ่เป็นไปในทางลบ ซึ่งหมายถึงเสื่อมศรัทธา ยูวีจีบีได้เสนอแนะว่า ควรมีการร่วมมือกันในทุก ๆ ฝ่าย ทั้งทางรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง เช่น ครอบครัว โรงเรียน และสื่อมวลชน เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่เหมาะสมทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อนำมาซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ศูนย์วิทยพัทพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศที่ได้รวบรวมมากล่าวอ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ในปีคริสต์ศักราช 1965 เฟร็ด ไอ. กรีนสไตน์¹ (Fred I. Greenstein) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Children and Politics" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวยากจน จะไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง และมีความเชื่อว่าเขาไม่สามารถที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง ไม่ยอมรับบทบาทของความเป็นผู้นำ ไม่ค่อยจะมีส่วนในกิจกรรมทางการเมือง นักเรียนที่มีฐานะทางบ้านต่างกัน มักมีทัศนคติทางการเมืองที่แตกต่างกัน และส่วนใหญ่ที่มาจากครอบครัวที่ยากจนกว่าเห็นว่าการเมืองไม่มีประโยชน์

ในปีคริสต์ศักราช 1966 ไอร่า เจย์ วินน์² (Ira Jay win) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Case Study Reform Movement in American Civic Education : Educational Implications of Political Aparthy" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ ขาดความสามารถและขาดความสอดคล้องทางการเมืองกับลักษณะกระบวนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองที่ประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากสภาพที่เป็นจริงทางสังคมวิทยาการเมือง (Political Sociology) ทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในการใช้วิธีการศึกษาเป็นรายบุคคล (Case Study) มาสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในสหรัฐอเมริกา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนยังคงมีความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

¹ Fred I. Greenstein, Children and Politics (New Haven : Yale University Press, 1965), pp. 94-106.

² Ira Jay Winn, "The Case Study Reform Movement in American Civic Education: Educational Implications of Political Aparthy" Dissertation Abstracts International, 27(July 1966): 60 A.

ในอัตราค่า แม่แก่นักเรียนที่มุ่งเรียนด้านวิชาการเพื่อไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ก็ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองประสบความสำเร็จในการสร้างความเข้าใจถึงความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" ในแง่ของการนำไปปฏิบัติจริง นอกจากนั้น ผลของการวิจัยพบว่า ความเฉื่อยชาและการขาดความรู้ความสามารถในทางการ เมืองมีสาเหตุใหญ่มาจากระบบการเรียนที่ไม่อาจเร่ง และสร้างความต้องการที่จะเรียนรู้จากการปฏิบัติในชีวิตจริง

ผู้วิจัยได้เสนอว่า ผลเสียของการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเกิดขึ้นเพราะขาดการอภิปรายโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองที่กำลังเป็นอยู่ และความกดดันทางสังคมที่เน้นให้มีการยอมรับ ซึ่งทำให้ขาดความคิดวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการเมือง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีความเคลื่อนไหวเพื่อปรับปรุงการให้การศึกษาเป็นรายบุคคลในการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง เนื่องจากสาเหตุคือ

1. ครูยังไม่เข้าใจวิธีสอนการศึกษาเป็นรายบุคคล (Case study) และใช้วิธีสอนไม่เหมาะสม
2. การเตรียมครูยังไม่ดีพอ
3. ควรจัดการศึกษาเพิ่มเติมให้แก่ครูที่ไม่ประสบความสำเร็จในการสอน
4. ขาดแบบเรียนและแหล่งวิชาการในการหาความรู้เพิ่มเติม
5. ครูหากระแวงต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และใช้ความพยายาม

ในทางที่ผิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปีคริสต์ศักราช 1969 ไบรอนจี. แมสเซียลัส¹ (Byron G. Massialas) ได้รวบรวมผลการวิจัยต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการอบรมสั่งสอนทางบ้านการเมือง โดยให้ความเห็นว่า การให้การอบรมสั่งสอนทางการเมืองนั้น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา เพื่อน ตลอดจนสภาพทางสังคมและเพศมีความสำคัญมากและเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้นักปกครอง นักการเมือง มามีส่วนร่วมในเรื่องการให้การศึกษอบรมเกี่ยวกับการเมือง และสรุปผลไว้ดังนี้

บทบาทของครอบครัว เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบอย่างทางการเมืองจากครุมากกว่าบิดา มารดา ผู้ปกครอง เด็กที่มาจากครอบครัวที่แม่เป็นใหญ่ในครอบครัวมีแนวโน้มจะเป็นเผด็จการมาก มีความสนใจทางการเมืองน้อยและมีประสิทธิภาพในทางการเมืองน้อยกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีทั้งบิดามารดา ระดับประสิทธิภาพทางการเมืองของเด็กผู้ชายจะสูงกว่าเด็กผู้หญิง ครอบครัวยังมีอิทธิพลเหนือเด็กจนกระทั่งถึงเกรด 12 ของโรงเรียนมัธยม²

บทบาทของเพื่อน ในระยะที่อยู่ในวัยรุ่นเพื่อนจะมีอิทธิพลมากกว่าในวัยเด็กเล็กในเรื่องเกี่ยวกับการรับเอาค่านิยมทั่ว ๆ ไปและความปรารถนาต่าง ๆ เด็กเล็กและเด็กวัยรุ่นที่รวมกิจกรรมของหมู่คณะ มักจะต่อสู้ตามความเชื่อของกลุ่มวัยรุ่นมักจะมี ความเชื่อทางสังคม และมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องการเมือง³

บทบาทของสถาบันการศึกษา⁴ เด็กวัยรุ่นพึงพอใจที่ครูขอแสดงออกทางการเมือง

¹Byron G. Massialas, "Citizenship and Political Socialization," Encyclopedia of Educational Research, Edited by Robert L. Ebel, (4th ed., 1969): 125 - 126.

²Ibid.,: 138.

³Ibid.

⁴Ibid.,: 138 - 139.

แต่ครูก็มีแนวโน้มเงิบขริม เด็กที่มาจากครอบครัวกรรมกรหรือผู้ไร้แรงงาน สนใจในเรื่องหน้าทีและความรับผิดชอบของพลเมืองดี ทั้งจากการสอนการ เรียนตามปกติและจากแบบเรียน ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มั่งคั่งมักมีความคิดถึงกระบวนการทางการเมือง ตามความคิดของตนและยังขาดความตื่นตัวทางการเมือง ในด้านการเรียนรู้ทางการเมือง เด็กชายสามารถเรียนรู้ทางการเมืองได้เร็วกว่าเด็กหญิง เด็กหญิงรับรู้เรื่องการเมืองในรูปตัวบุคคลมากกว่าเป็นสถาบัน เด็กหญิงมีความเคารพ เชื่อฟังกฎหมายมากกว่าเด็กชาย และเชื่อว่ารัฐบาลตอบสนองคำเรียกร้องของประชาชนมากกว่าเด็กชายในเรื่องความจงรักภักดีและการสนับสนุนรัฐบาล เด็กหญิงและเด็กชายไม่มีความแตกต่างกัน เด็กที่มีฐานะดีจะเข้าใจเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่เขาชอบอย่างมีหลักเกณฑ์ดีกว่า แต่โดยทั่ว ๆ ไป สถานภาพทางสังคมไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้สถานภาพของรัฐบาล เด็กที่อยู่ในสถานภาพที่ต่ำมักจะเห็นคล้ายตามผู้นำทางการเมือง ครูมีอิทธิพลอย่างมากต่อเด็กพวกนี้ ในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐบาลและการปกครอง เด็กที่มีสติปัญญาสูงจะมีประสิทธิภาพทางการเมือง และแสดงความสนใจต่อการเมืองมากกว่า และรับรู้เกี่ยวกับสถาบันรัฐบาลในลักษณะนามธรรมได้มากกว่าและดีกว่าเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ

ในปีคริสต์ศักราช 1971 นอร์แมน ฮิวส์ นี⁵ (Norman Hugh Nie)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Citizen Participators : A Study of the Dimensions of Popular Participations in American Society" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมทางการเมืองของอเมริกาในด้านการให้ความร่วมมือและวิธีการต่าง ๆ ที่ประชาชนได้แสดงออกเพื่อการมีส่วนร่วมในรัฐบาลของเขา ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ใหญ่

¹ Norman Hugh Nie, "Citizen Participators : A Study of the Dimensions of Popular Participations in American Society," Dissertation Abstract International 32(November 1971): 2762 - A.

ชาวอเมริกันจำนวน 2,600 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะศึกษาว่า กิจกรรมเหล่านี้มีการรวมตัวกันที่ทำให้เกิดแบบแผน 4 อย่าง ในวิถีทางการเมือง คือ การออกเสียง การหาเสียง กิจกรรมการอยู่ร่วมกัน และการติดต่อโดยเฉพาะและแบบแผนนี้มีส่วนทำให้ประชาชนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันออกไปและนำจุดมุ่งหมายนั้น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องในสถานการณ์การให้ความร่วมมือต่าง ๆ นอกจากนี้ยังแบ่งชนิดของพลเมืองที่มีส่วนร่วมในทางการเมือง ออกเป็น 7 ประเภท คือ 1) คนที่ไม่ร่วมมือเลย 2) คนที่ออกเสียงบ้าง 3) คนที่ออกเสียงทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง 4) คนที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือต่อส่วนรวม 5) คนที่ให้ความร่วมมือกับส่วนรวม 6) คนที่ขอหาเสียง และ 7) คนที่ร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ผลการวิจัยพบว่าชนิดของพลเมืองมีความแตกต่างกันออกไปตามจุดประสงค์ของแต่ละบุคคลในแบบแผนของกิจกรรมและการอบรม นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมในชีวิตและกลุ่มสังคมที่คนอยู่ก็แตกต่างกันด้วย ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าลักษณะของพลเมืองอเมริกันที่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันเฉพาะอิทธิพลทางการเมืองเท่านั้น ยังมีความแตกต่างกันในด้านชนิดของอิทธิพลที่มีด้วย

ในปีคริสต์ศักราช 1972 โทบี บาร์บารา ซีดาร์¹ (Toby Barbara Cedar) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Determining the Effects of Family Characteristics on the Political Opinions of Youth" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของสถานภาพทางครอบครัวต่อความคิดเห็นทางการเมืองของเยาวชน ตัวอย่างประชากรคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยมิดเวสเทิร์น (Midwestern) ในปีการศึกษา 1965 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง

---

¹ Toby Barbara Cedar, "Determining the Effects of Family Characteristics on the Political Opinions of Youth," Dissertation Abstracts International. 33(May 1973): 6410 A.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ตัวแปรอิสระได้แก่ รายได้ของครอบครัว การศึกษาของบิดา อาชีพและรายได้ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างต่ำระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองของเยาวชน และสถานภาพทางครอบครัวของบิดามารดา ผู้วิจัยเห็นว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความผันแปรในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ประชากรในกลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้รับการศึกษาสูงกว่าบิดามารดาของตน และอาจเป็นไปได้ว่ารายได้ของเขาเมื่อเป็นผู้ใหญ่อาจจะมากกว่าบิดามารดาของเขา ดังนั้นจึงไม่อาจสรุปได้ว่า เยาวชนเหล่านี้จะมีความคิดเห็นทางการเมืองตามบิดามารดาของตน

ในปีคริสต์ศักราช 1973 วิลฟรีโด มิแรนดา - ไอรันดา¹ (Wilfredo Miranda-Iranda) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Political Socialization in Puerto Rico : A Developmental Study" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในด้านการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้น และเพื่อศึกษาแบบอย่างของการให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนักศึกษาในวิทยาลัยเปอร์โตริโก (Puerto Rico) มีจำนวน 2,296 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระหว่างวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้น โดยการได้รับความรู้เบื้องต้น 5 ประการคือ ความสนใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมในทางการเมือง ความรู้เกี่ยวกับระบบพรรค มโนทัศน์เกี่ยวกับอำนาจทางการเมือง และสื่อมวลชนทางการเมือง ผู้วิจัยได้เสนอแนะการเพิ่มความเอาใจใส่ต่อเป้าหมายเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางการเมืองที่แตกต่างกัน

¹ Wilfredo Miranda-Iranda, "Political Socialization in Puerto Rico : A Developmental Study," Dissertation Abstracts International, 35(July 1974): 538 A.

ในปีคริสต์ศักราช 1974 แคโรล แคต เว็บบสเตอร์¹ (Carol Cate Webster) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Political Socialization in India" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการใช้ความรู้ทางการเมืองที่เป็นทางการของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลอย่างไรที่มีนัยสำคัญต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนหรือไม่ ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนเกรด 9 และเกรด 11 จำนวน 1,160 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 20 โรงเรียน ในแคลิฟอร์เนีย โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามที่ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งถามเกี่ยวกับความสามารถทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของพลเมือง โดยนำผลที่ได้จากนักเรียนเกรด 9 ที่ไม่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองไปเปรียบเทียบกับนักเรียนเกรด 11 จากโรงเรียนเดียวกันที่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองมา 2 ปี ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนเกรด 11 ที่ได้เรียนวิชาหน้าที่พลเมืองมา 2 ปี เปรียบเทียบกับนักเรียนเกรด 9 พบว่าไม่แตกต่างกันมากนัก และเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนเกรด 11 ที่ไม่ได้เรียนวิชานี้เลยพบว่า ไม่มีความแตกต่างเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง ผู้วิจัยได้สรุปว่าตัวแปรอิสระ เช่น ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ภูมิฐานะของพ่อแม่ของนักเรียนและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือในชนบทดูเหมือนจะมีผลต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียนมากกว่าการได้รับการอบรมวิชาหน้าที่พลเมืองอย่างเป็นทางการในโรงเรียน

ในปีเดียวกันเฟอร์เรล โทมัส ฮัลล์² (Ferrel Thomas Hull) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Political Attitudes and Behavior of Public College

¹ Carol Cate Webster, "Political Socialization in India," Dissertation Abstracts International, 35 (July 1974): 548 A.

² Ferrel Thomas Hull, "The Political Attitudes and Behavior of Public College Teachers in Louisiana," Dissertation Abstracts International 35 (February 1975): 5199 A.

Teachers in Louisiana" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบทัศนคติทางการเมือง และพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ในรัฐหลุยส์เซียน่า (Louisiana) ข้อมูล ที่ได้รับเป็นผลจากการส่งแบบสอบถามทาง ไปรษณีย์ไปยังอาจารย์ 526 คนใน 12 สถาบันการศึกษาระดับสูง และได้รับแบบสอบถาม กลับคืนเป็นจำนวน 238 ชุด (45.2 %) แบบสอบถามนี้แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติใน ด้านอุดมการทางการเมือง นโยบายการลงคะแนนเสียงและแบบต่าง ๆ ของการโฆษณา หาเสียง รายละเอียดที่ได้รับผ่านมาทางแบบสอบถามเกี่ยวกับพื้นฐานของผู้ตอบที่มีผลต่อการ ตัดสินใจ ถือได้ว่าเป็นส่วนสัมพันธ์กับอุดมการและกระสวนแห่งพฤติกรรมทางการเมืองของ อาจารย์ในสถาบันแห่งรัฐในหลุยส์เซียน่า (Louisiana) ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ของ อาจารย์วิทยาลัยแห่งรัฐในหลุยส์เซียน่า (Louisiana) เป็นผู้มีลักษณะในตนเองเป็น อนุรักษ์นิยม แต่มีแนวโน้มต่อการปฏิบัติอย่างเสรีนิยมอย่างมากเกี่ยวกับการยอมรับในกรณี ภายในประเทศหลายกรณี พบว่า มีความสัมพันธ์กันน้อยมากระหว่างอุดมการ และตัวแปร ทางสังคมทั่ว ๆ ไป และตัวแปรทางเศรษฐกิจ แต่ตัวแปรจำนวนหนึ่งมีความสัมพันธ์ต่อพื้น ฐานทางอาชีพและอุดมการทางการเมือง ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนมาก มีส่วนคล้อยตามต่อการลงคะแนนเสียง โดยการเลือกพรรคในการเลือกตั้งประธานาธิบดี มีผู้ตอบแบบสอบถามประมาณ 24 % ที่มีส่วนร่วมในการโฆษณาในทุกรูปแบบที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ในการลงคะแนนเสียง และมีการสนทนากันอย่างไม่เป็นทางการ

ในปีคริสต์ศักราช 1975 ราเบินแดรน ราจาวาน¹ (Rabeendran Raghavan) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง "A Study of the Political Attitudes of Students from the

¹ Rabeendran Raghavan, "A Study of the Political Attitudes of Students from the University of Malaya," Dissertation Abstracts International 36 (April 1976): 6924 A.

University of Malaya" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสังคมและค่านิยมทางการเมืองของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเลเซียระหว่างปีการศึกษา 1972-1973 ซึ่งมุ่งเน้นถึงความรู้สึกต่อการพัฒนาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม หลังการเปลี่ยนแปลงเมื่อปี ค.ศ. 1969 และต้องการจะศึกษาว่านักศึกษาที่มาจากหลายเชื้อชาติซึ่งได้มาเรียนในสถานที่ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์เดียวกันในมหาวิทยาลัยแห่งนี้จะมีผลต่อความรู้สึกที่แตกต่างกันทางเชื้อชาติก่อนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยหรือไม่ ตัวอย่างประชากรคือนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเลเซียระหว่างปีการศึกษา 1972-1973 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประมาณ 140 ข้อ โดยเน้นเรื่องปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาทางชาติพันธุ์ของเด็ก หลังปี ค.ศ. 1969 ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่านิยมทางการเมือง และสังคม เศรษฐกิจ ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชาวมาเลย์และกลุ่มที่มีโซมาเลย์และการศึกษาตลอดจนการมีประสบการณ์ร่วมกันในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาต่างชาติพันธุ์กันไม่สามารถจำกัดความรู้สึกทางด้านชาติพันธุ์ที่มีมาก่อนเข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยได้

ในปีเดียวกัน เวย์น กอดเฟรย์ แซนสเต็ด¹ (Wayne Godfrey Sanstead) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of the Political Attitudes of North Dakota High School Seniors" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาในระดับชั้นที่ 12 ในนอร์ท ดาโกตา (North Dakota) เพื่อจะวัดความสำเร็จในการรับรู้ทางการเมือง ความรู้เกี่ยวกับระบบและกระบวนการทางการเมือง และบิวิภพความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและการปกครอง ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมระดับชั้นที่ 12 ที่สุ่มมา 63 แห่งใน 4 ระดับจากทั้งหมด 1,750 แห่งในนอร์ทดาโกตา (North Dakota) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

¹ Wayne Godfrey Sanstead, "A Study of the Political Attitudes of North Dakota," Dissertation Abstracts International, 36 (August 1975): 814 A.

ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ 1) ความรู้พื้นฐานโดยทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนและครอบครัวของนักเรียน 2) ตารางและมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง 3) ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักเรียนมีทัศนคติไปในทางประชดประชัน และมีความเห็นขัดแย้งกับการเมืองของโลก
- 2) นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยทั่วไป แสดงความไม่พึงพอใจเกี่ยวกับวิธีการสอนและหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองและการปกครอง
- 3) มีความสัมพันธ์กันอย่างมากระหว่างพื้นฐานบุคลิกภาพของพ่อแม่และความสำเร็จในการเข้าใจทางการเมือง
- 4) เพศของนักเรียนและกิจกรรมทางการเมืองของนักเรียน มีความมึนัยสำคัญต่อทัศนคติของนักเรียน
- 5) ไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวของกันระหว่าง การตอบสนองของนักเรียนซึ่งมีความรู้ทางการเมืองดีกับการรับรู้ของแต่ละบุคคลในประสิทธิภาพทางการเมือง
- 6) ระดับของโรงเรียนที่ต่างกัน 4 ระดับ จากการใช้ F - test เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างตัวอย่างประชากรต่อการตอบคำถามในแบบสอบถามที่ทำการวิจัย

นอกจากนี้ แอนน์ เลสลีย์ แอปเปิลตัน¹ (Ann Leslie Appleton) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Citizenship Education and Political Socialization of Fillippino School Children in a Provincial Setting" โดยมีวัตถุประสงค์

¹ Ann Leslie Appleton, "Citizenship Education and Political Socialization of Fillippino School Children in a Provincial Setting," Dissertation Abstracts International 36 (April 1976): 6590 A.

ที่จะศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาใน
จังหวัดหนึ่งของประเทศฟิลิปปินส์ ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนจำนวน 300 คน ในระดับ
2 ระดับ 4 และระดับ 6 จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในเมืองคูมาเกอเต
(Dumaguete) ในฟิลิปปินส์ตอนกลาง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1973 เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยคือ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) จำนวน 36 ข้อ ซึ่ง
มีพื้นฐานเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสำคัญในหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมือง โดยตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
ทัศนคติและค่านิยมของเด็กวัย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรวิชาหน้าที่
พลเมืองไม่ได้เพิ่มขึ้น และเป้าหมายของหลักสูตรสร้างไว้เพื่อสนับสนุนค่านิยมและทัศนคติ
ที่ดีต่อระบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมของฟิลิปปินส์ อย่างไรก็ตาม เด็กนักเรียนในระดับต้น
มีทัศนคติที่ดีกว่าเด็กในระดับ 6 เป้าหมายครึ่งหนึ่งของหลักสูตรประสบความสำเร็จในด้าน
ทัศนคติและค่านิยม และพบว่าเพศของนักเรียนไม่มีผลที่จะทำให้เกิดความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ประเภทของโรงเรียนทำให้เกิดความแตกต่างกันเล็กน้อย ที่แตกต่างกัน
มากในกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อวิชาถูกแบ่งออกตามระดับความสำเร็จของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบ
ว่า เด็กฟิลิปปินส์ในเขตจังหวัดที่วิจัยนี้จะพัฒนาทัศนคติที่ดีที่บ้านก่อนเข้าโรงเรียนและทัศนคติ
ที่ดีนี้จะหมดไปเมื่อโตขึ้น

ในปีคริสต์ศักราช 1976 วิลเลียม เฮนรี โลปส์¹ (William Henry Lopes)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Examination of the Relationship Between Students'

---

¹William Henry Lopes, "An Examination of the Relationship
Between Students' Perception of School Power Structure, Students'
Internal - External Locus of Control and Students' Approval of
Democratic Values in Seven High Schools in Connecticut," Dissertation
Abstracts International. 36 (May 1976): 7101 A.

Perception of School Power Structure, Students' Internal - External Locus of Control and Students' Approval of Democratic Values in Seven High Schools in Connecticut" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่าอะไรเป็น สิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการสอนของโรงเรียนที่ทำให้เด็กมีค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าของตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย (High School) 7 แห่งในคอนเนคติกัต (Connecticut) เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบ 4 แบบ ซึ่งแตกต่างกันตามพื้นฐานความรู้ของอาจารย์ใหญ่ ครู และระดับของนักเรียน อำนาจของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นตัวแปรอิสระที่เป็นหลักใน การวิเคราะห์ความแปรปรวน กลุ่มที่ถูกควบคุมเป็นตัวแปรอิสระที่สอง และการยอมรับค่านิยม ประชาธิปไตยเป็นตัวแปรตาม ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของแบบทดสอบมีผลต่อความ แตกต่างของระดับการยอมรับค่านิยมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ข้อมูลนี้ยังได้แสดงให้เห็น ว่า มีความแตกต่างระหว่างเด็กนักเรียนที่ถูกวิจัยและนักเรียนที่มีโอกาสทำการวิจัยในการยอมรับ คุณค่าประชาธิปไตย

ในปีคริสต์ศักราช 1976 คอตตี เจอร์โรม ไวท์¹ (Cottee Jerome White) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Democratic Sociopolitical Values Among High School Students in an Urban Setting" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า

1. หนุ่มสาวอเมริกันมีความเชื่อถือในค่านิยมสังคมวิทยาทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพียงใด
2. ระดับความเชื่อถือในค่านิยมทางสังคมวิทยาการเมืองแบบประชาธิปไตยได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ และสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม หรือไม่
3. การสอนวิชาสังคมศึกษาจะมีผลทำให้กระสวนความเชื่อทางสังคมวิทยาการเมือง

---

¹ Cottee Jerome White, "A Study of Democratic Sociopolitical Values Among High School Students in an Urban Setting," Dissertation Abstracts International 38 (October 1977) : 2036 A.

ของหนุ่มสาวอเมริกันแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่ายเป็น นักศึกษาจำนวน 387 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 2 แห่ง และมหาวิทยาลัย แห่งรัฐฟลอริดา (Florida) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ มาตรการส่วนความเชื่อของ (อลเลน (Allen) และแบบสอบถามนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หนุ่มสาวอเมริกันมีความรับผิดชอบค่านิยมทางสังคมวิทยาการเมืองแบบประชาธิปไตยและระดับความ เชื่อถือในค่านิยมทางสังคมวิทยาการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับเพศ เชื้อ ชาติ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ยกเว้นอายุ นอกจากนี้ยังพบว่า การสอนวิชาสังคม ศึกษาจะมีผลให้กระสวนความเชื่อทางสังคมวิทยาการเมืองของหนุ่มสาวอเมริกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ในปีคริสต์ศักราช 1977 เจอโรม โคนัลด์ ฟรานสัน¹ (Jerome Donald Franson) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Citizenship Education in the South Carolina Sea Islands" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่าวิชาหน้าที่พลเมืองเริ่มมีบทบาทและพัฒนาการอย่างไรต่อชาวผิวดำในหมู่เกาะแคโรไลนาตอนใต้ การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยศึกษาความเป็นมาของวิชาหน้าที่พลเมืองที่มีบทบาทต่อชาว เกาะในระหว่างปีคริสต์ศักราช 1954 - 1966 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนชนบทของ ไฮแลนด์เลอร์ (Highlander) เป็นโรงเรียนที่เริ่มฝึกคนทางใต้ที่เป็นฝ่ายสูญเสียให้ มีบทบาทเป็นผู้นำในสังคมประชาธิปไตย โดยจัดให้มีโปรแกรมฝึกงาน (work-shop) ช่วงสั้น ๆ ให้ประชาชนเป็นช่างฝีมือ วางพื้นฐานความเป็นผู้นำให้กับชาวผิวดำ สอนวิชา หน้าที่พลเมือง สอนคนผิวดำที่ไม่รู้หนังสือให้สามารถอ่านรัฐธรรมนูญของแคโรไลนาทางใต้ (South Carolina) เพื่อเป็นการประดับความรู้ไว้ลงทะเลเป็นผู้นอกเสียง สอนให้อ่าน

¹ Jerome Donald Franson, "Citizenship Educational in the South Carolina Sea Islands," Dissertation Abstracts International 38 (March 1978) : 5384 A.

หนังสือพิมพ์ สามารถเขียนชื่อของตนเองและทำเลขคดีง่าย ๆ ตลอดจนสามารถใช้
บริการขนาดดีตามแบบฟอร์มที่กำหนด ในชั้นต่อมา ได้สอนผู้จบการศึกษาชั้นแรกให้ทราบ
ความหมายของ "หน้าที่พลเมือง" ในรูปของการออกเสียงแสดงอำนาจที่เกี่ยวกับคุณภาพ
ของชีวิตที่เขาความเป็นอยู่บนเกาะ ผลปรากฏว่าโครงการนี้ประสบความสำเร็จ ชาวเกาะ
นิวกัวได้รับการฝึกด้านสิทธิความเป็นพลเมือง ในปีคริสตศักราช 1965 ชาวเกาะนิวกัว
จำนวนครึ่งล้านได้ลงทะเลเป็ยตามโครงการวิชาหน้าที่พลเมือง และต่อมาก็เริ่มนำโครง
การเกาะทะเลไปเป็นรูปแบบในการฝึกสำหรับพัฒนาความเป็นผู้นำในชุมชนทางใต้อื่น ๆ
ต่อไป

ในปีคริสตศักราช 1978 มาร์ลิน ลาเวิร์น แทงก์¹ (Marlin Lavern Tanck)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of the Effect of School Environmental
Factors on Political Participant Attitudes of Eighth and Eleventh
Grade Students in the Milwaukee Urban Area" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ
ศึกษาว่าองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนจะมีผลต่อทัศนคติในการมีส่วนร่วม
ทางการเมือง 4 ประการหรือไม่ โดยตอบคำถามใน 2 ข้อ คือ 1) ตัวแปรทางด้าน
โรงเรียนที่คัดเลือกไว้ เมื่อควบคุมทางด้านองค์ประกอบทางสังคมและส่วนตัว จะมีผล
ต่อทัศนคติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงใด 2) จะเปรียบเทียบผลของตัวแปร
ทางด้านโรงเรียนกับผลของตัวแปรทางด้านสังคมและส่วนตัวได้อย่างไร ข้อมูลเกี่ยวกับ
ตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ รวบรวมโดยใช้แบบสอบถามการสำรวจทัศนคติทางการเมือง

---

¹ Marlin Lavern Tanck, "A Study of the Effect of School
Environmental Factors on Political Participant Attitudes of
Eighth and Eleventh Grade Students in the Milwaukee Urban
Area," Dissertation Abstracts International 39 (March 1979) :
5441 A - 5442 A.

ซึ่งสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยปรับปรุงจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับสังคมปริศน
 ทางการเมือง ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนเกรด 8 จำนวน 499 คน และนักเรียน
 เกรด 11 จำนวน 342 คนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 5 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยม
 ศึกษาตอนปลาย 5 โรงเรียนในส่วนต่าง ๆ แถบซานเมืองมิลวอกี (Milwaukee) วิเคราะห์
 ข้อมูลโดยสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple linear regression analysis)
 ผลการวิจัยพบว่า

1. การสื่อความหมายทางการเมืองของรัฐบาล มีผลกระทบต่อประสิทธิผล
 ทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง การใช้แหล่งชุมชนในวิชาหน้าที่พลเมือง
 เป็นตัวทำนายที่มีความหมายทางความสนใจทางการเมืองและแนวโน้มทางธรรมชาติ
 สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใหญ่ โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นตัวทำนายที่เด่นชัด
 ทางทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างน้อยหนึ่งทัศนะ

2. ตัวแปรทางด้านโรงเรียนมีศักยภาพน้อยกว่าตัวแปรทางสังคมและส่วนตัว
 ตัวแปรส่วนตัวซึ่งเป็นตัวควบคุมภายนอกที่เด่นชัดที่สุดเป็นตัวทำนายประสิทธิผลทางการเมือง
 และความไว้วางใจทางการเมืองที่เชื่อถือได้มากที่สุด ตัวแปรทางสังคมสามารถใช้ทำนาย
 ได้สูงที่สุดในเรื่องความสนใจทางการเมืองและแนวโน้มทางธรรมชาติสำหรับการเมือง
 ผู้ใหญ่ ตัวแปรทางด้านโรงเรียนมีความสำคัญในอันที่รับรองลงมาในระหว่างกลุ่มสามกลุ่ม
 ต่อการทำนายความสนใจทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง ตัวแปรตัวนี้มี
 ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบเฉพาะบุคคลที่มีผลกระทบต่อแนวโน้มสำหรับความร่วมมือของ
 ผู้ใหญ่ แต่มีศักยภาพน้อยที่สุดในการช่วยให้เกิดประสิทธิผลทางการเมือง

3. ตัวแปรอิสระถูกพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในส่วนอันทับซ้อนของ
 การทำนาย ผลที่ได้จากประสิทธิผลทางการเมืองและความไว้วางใจเป็นการอธิบายถึงการ
 รวมตัวของบุคลิกภาพ ทัศนคติและการเรียนรู้ทางสังคมไว้ด้วยกัน และผลที่ได้จากความ
 สนใจทางการเมืองและแนวโน้มทางธรรมชาติ เป็นการอธิบายถึงการเรียนรู้ทางสังคม
 แต่ละตัวก็เกี่ยวข้องกันก็เป็นอิทธิพลทางบุคลิกภาพด้วย

ในปีคริสต์ศักราช 1979 ไมเคิล ชาลส์ สเตนซ์¹ (Michael Charles Stentz) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Impact of An Experiential Political Education Program on the Political Self-Confidence of American High School Students" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาโปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการให้ความรู้ในด้านความเป็นพลเมืองแก่นักเรียนมัธยมศึกษา ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างมีศักยภาพของนักเรียน ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมในแถบเมืองหลวงวอชิงตัน ดี. ซี (Washington D.C.) 16 เขต โดยให้นักเรียนอาสาสมัครและบางส่วนก็เกณฑ์ความร่วมมือโดยพิจารณาชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม โดยให้นักเรียนเหล่านี้ได้รับการปฐมนิเทศเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมือง รวบรวมข้อมูลโดยการถามคำถามเกี่ยวกับ 1) ระดับความเชื่อมั่นในตนเองที่เกี่ยวกับการเมืองใหม่ ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ตามที่คาดหวังไว้ทางทฤษฎีหรือไม่ 2) ความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มต่อความเชื่อมั่นของตนเองที่มีต่อการเมืองจะถือเป็นการกำหนดด้านการมีส่วนร่วมตามโครงการการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ใดหรือไม่ 3) ตัวแปรบางตัวจะถูกบ่งชี้ได้หรือไม่ว่า ตัวแปรใดทำนายความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในลักษณะต่าง ๆ กับ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ตามความคาดหวังทางทฤษฎีซึ่งขึ้นอยู่กับวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ และระดับความเชื่อมั่นในตนเองทางการเมืองเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มแล้วมีระดับที่สูงกว่าโปรแกรมการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ นอกจากนี้ยังพบว่าความเปลี่ยนแปลงที่ต่างกันในด้านความเชื่อมั่นในตนเองทางการเมือง ไม่มีปฏิกริยาระหว่างกันทางการการปฏิบัติที่เด่นชัดที่จะ

---

¹ Michael Charles Stentz, "The Impact of An Experiential Political Education Program on the Political Self-Confidence of American High School Students," Dissertation Abstracts International 40 (October 1979) : 1995 A - 1996 A.

ชี้ให้เห็นได้ในชุดข้อมูล

ผู้วิจัยได้สนับสนุนความคิดว่า ความเชื่อมั่นในตนเองทางการเมืองเป็นการ
สร้างสรรค์ที่มีความหมายมากสำหรับการศึกษาทางค่านิยม ยิ่งกว่าประสิทธิภาพทาง
การเมือง เพราะว่าการสร้างสรรค์นี้มีลักษณะอ้างอิงเป็นการเฉพาะตัว สามารถอธิบาย
ลักษณะของกลุ่มที่มีหัวรุนแรงในค่านิยมคฤทธิภาพทางการเมืองได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย